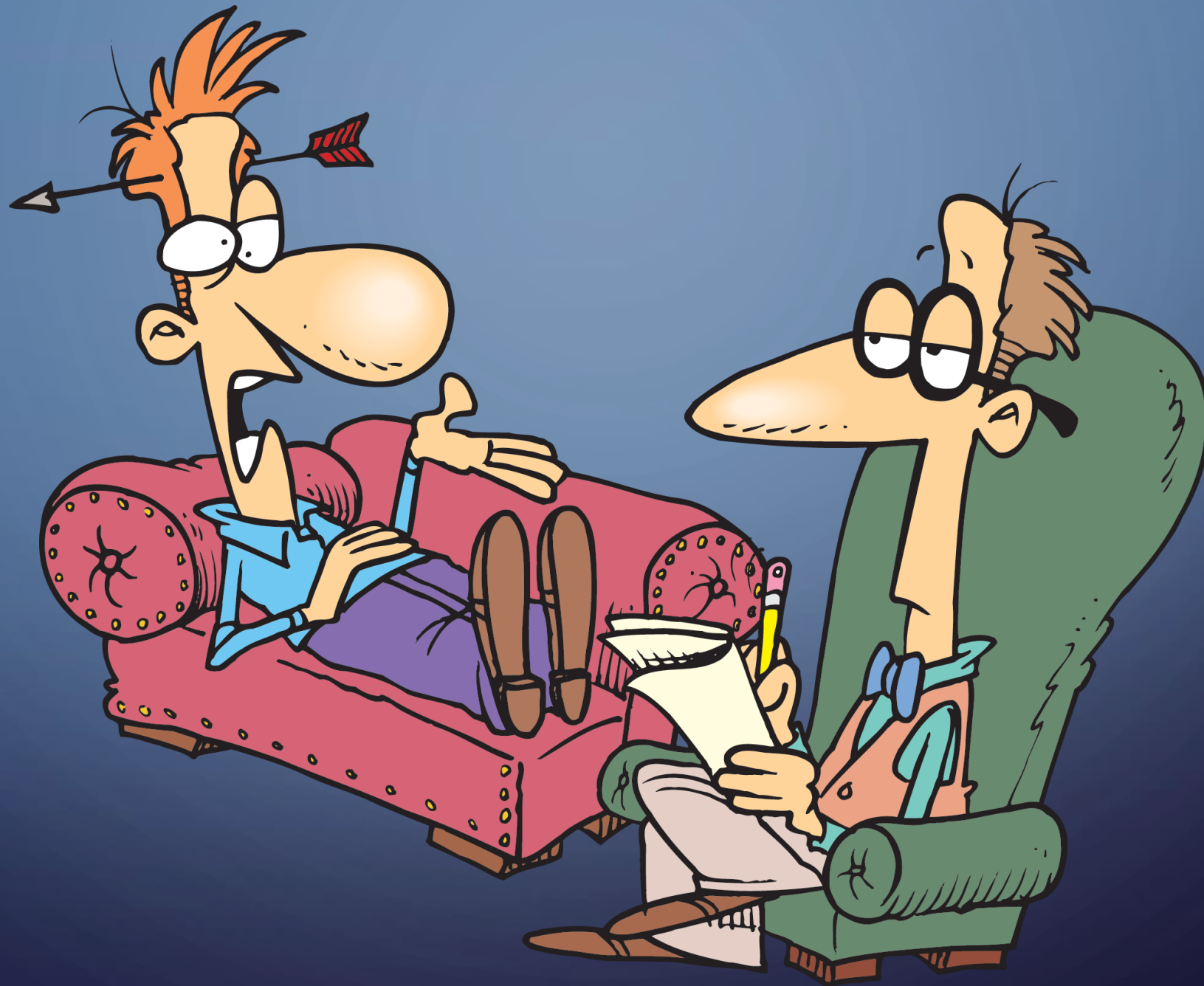

A decorative graphic on the left side of the slide, consisting of white lines and circles on a dark blue background, resembling a circuit board or neural network.

PSYCHODERMATOLOGIE

ELISE VANDERSICHEL

PSYCHODERMATOLOGIE UZ BRUSSEL

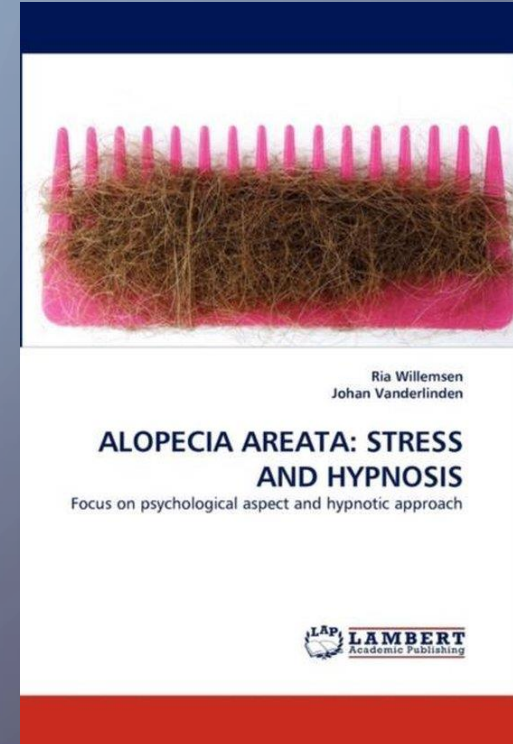
Elise Vandersichel

Ria Willemsen

VUB FACULTY of
MEDICINE
& PHARMACY

VUB

DOCTORAL SCHOOL

Ingang A - Hospitalisaties

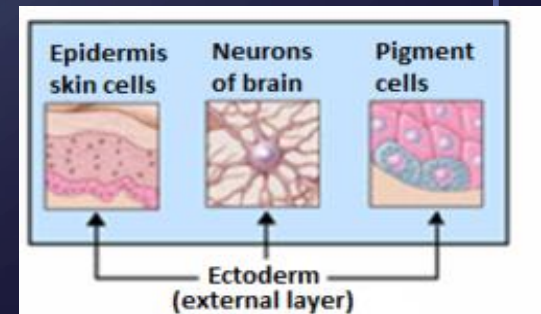
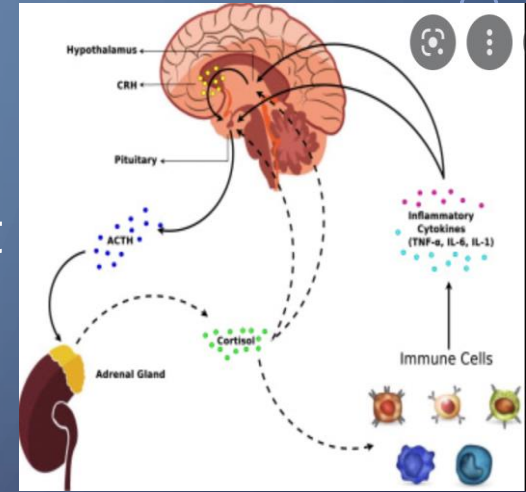

Universitair
Ziekenhuis
Brussel

PSYCHOLOGISCHE INTERVENTIE (RAADPLEGING)

- Wat doen we?
 - Psychoeducatie: inzicht, relatie tussen lichaam en geest
 - Relatie emotionele factoren met huidziekten (uitlokkend, onderhoudend)
- Hoe?
 - Gesprek
 - Oplossingsgerichte psychotherapie
 - Gerichte aanpakken vanuit cognitieve gedragstherapie (habit reversal)
 - Medische hypnose
 - Psychofarmaca

PSYCHOLOGISCHE INTERVENTIE (RAADPLEGING)

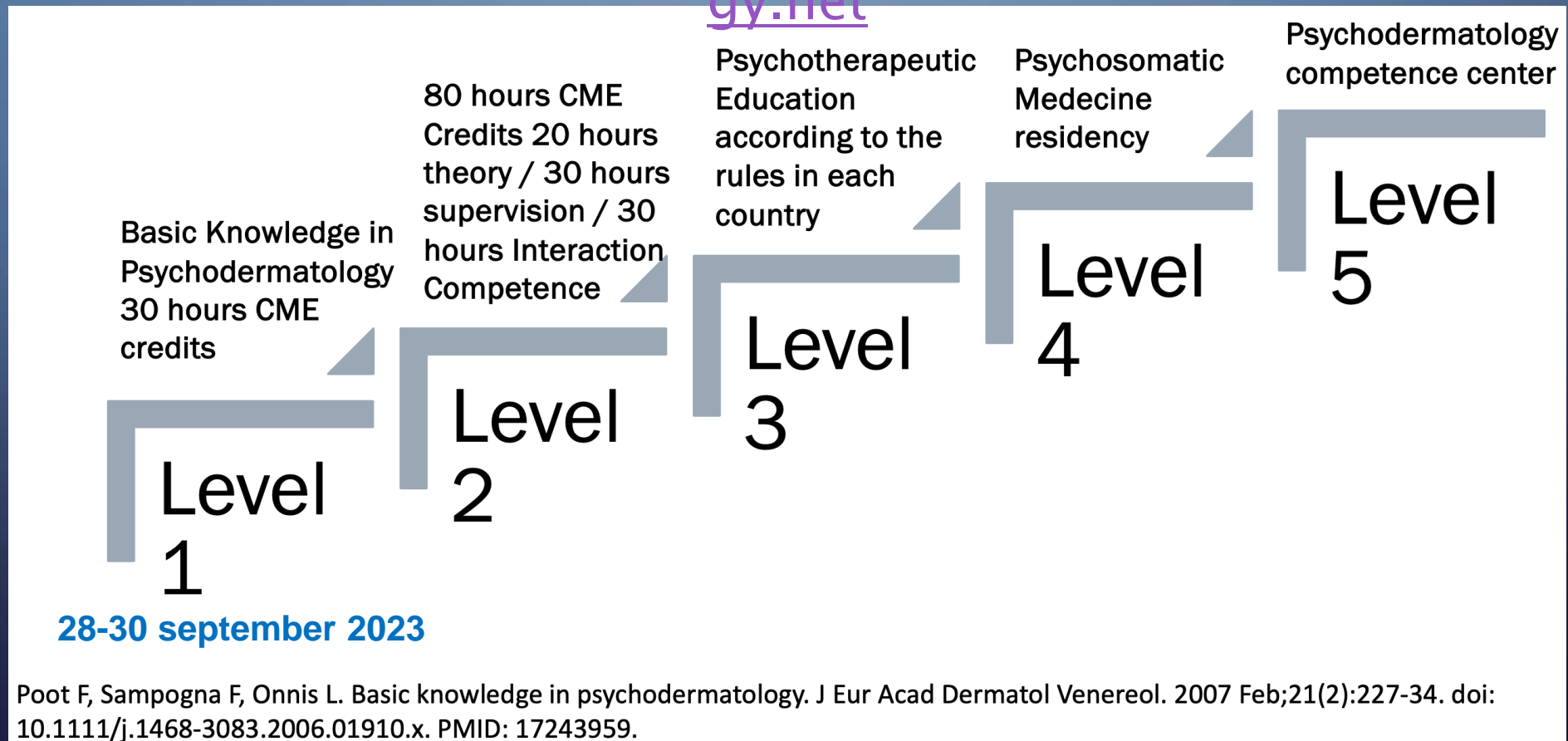
- Samenwerking?
 - Geen gestructureerde samenwerking
 - Wel doorverwijzingen (in twee richtingen) en overleg (e-mail, telefoon)
 - Lijst met doorverwijs-adressen
 - !! Wachtlijsten
 - Bereid tot meer samenwerkingen
 - Voordelen en valkuilen
 - Psycholoog: meer intensieve begeleiding
 - Dermatoloog: laagdrempelige toegang vanuit dermatologie
 - Aandachtspunten
 - Niet terugbetaald
 - Wachtlijsten
 - Hoe samenwerking organiseren?

[elise.vandersichel@uzbru
ssel.be](mailto:elise.vandersichel@uzbru
ssel.be)

EUROPEAN SOCIETY FOR DERMATOLOGY AND PSYCHIATRY: THE PSYCHODERMATOLOGY DIPLOMA

<https://www.psychodermatology.net>

CASUS

VROUW, 29 JAAR

- Mentale beperking
- Sinds 15 jaar krabletsels
- Gelaat, décolleté, benen
- Jeukt, mevrouw geeft aan dat ze krabt
- Bloedbeeld normaal

VROUW, 29 JAAR

- Op raadpleging met tante (zus van moeder)
 - Familie met 6 kinderen
 - Moeder weinig betrokken, woont dichtbij, ziet haar elke dag kort
- Werkt samen met broer in beschutte werkplaats
 - Stress op het werk, wordt gepest
- Woont samen met broer in appartement, tante begeleidt hen
 - Boosheid en frustratie
 - Gebrek aan vrijheid: “mag geen gsm kopen, mag geen eigen bankkaart, etc.”
 - Tante heeft kritiek op moeder, zet zich in positie van redder
 - Loyaliteitsconflict

CLASSIFICATION OF SELF-INFLICTED SKIN LESIONS

Self-Inflicted Lesions in Dermatology

Hidden or denied underlying behaviour	Non hidden and non denied underlying behaviour		
	Skin Picking and related skin damaging Syndromes	Body Modifying Behaviour	
	Compulsive Spectrum		Impulsive Spectrum
	Acne excoriée Trichotillomania Onychophagia	Cutting Burning Hitting Scarifications	Tattoos Piercing Complications of esthetic treatment

Self-inflicted lesions in dermatology: terminology and classification--a position paper from the European Society for Dermatology and Psychiatry (ESDaP). Gieler U, Consoli SG, Tomás-Aragones L, Linder DM, Jemec GB, Poot F, Szepietowski JC, de Korte J, Taube KM, Lvov A, Consoli SM. *Acta Derm Venereol.* 2013 Jan;93(1):4-12. doi: 10.2340/00015555-1506.

INTERVENTIE (CASUS SKIN PICKING)

- Dermatologische medische zorg
- Psychische zorg
 - Gesprek, opvolging
 - Gedragstherapeutische techniek
- Samenwerking: moeilijk
 - Veranderd van centrum o.w.v. voorstel voor psychiatrische opvolging, Zyprexa niet goed verdragen dus weigerachtig tov psychofarmaca
 - Weigert psycholoog/psychotherapeut
 - Huisarts: werkongeschiktheid o.w.v. depressie, nadien werk hervat
- Discussie

CASUS

JONGEN, 12 JAAR

- Spontane wonden thv de onderbenen
- Ontstaan plots tijdens de nacht, wordt ermee wakker
- Al bij verschillende artsen en dermatologen geconsulteerd
- Spreekt zelf over “brandwonden”
- Aanvullende onderzoeken:
 - Bloedbeeld: normaal
 - Huidbiopsie: normaal

JONGEN, 12 JAAR

- 1 e jaar op middelbare school
 - Hoge werkdruk
 - Mama begeleidt huiswerk
 - Dreigt te moeten veranderen van richting en/of school
 - Veel stress tijdens examens
- Pesten door vrienden
- Turnen, veel sporten
- Als kind huisbrand meegemaakt
 - Toen tijdelijk naar psycholoog geweest

CLASSIFICATION OF SELF-INFLICTED SKIN LESIONS

Self-Inflicted Lesions in Dermatology

Hidden or denied underlying behaviour		Non hidden and non denied underlying behaviour		
Malingering / Simulation in Dermatology	Factitious Disorders in Dermatology	Skin Picking and related skin damaging Syndromes		Body Modifying Behaviour
	Pathomimicry	Compulsive Spectrum	Impulsive Spectrum	
Münchhausen Syndrom		Acne excoriée Trichotillomania Onychophagia	Cutting Burning Hitting Scarifications	

Self-inflicted lesions in dermatology: terminology and classification--a position paper from the European Society for Dermatology and Psychiatry (ESDaP). Gieler U, Consoli SG, Tomás-Aragones L, Linder DM, Jemec GB, Poot F, Szepietowski JC, de Korte J, Taube KM, Lvov A, Consoli SM. *Acta Derm Venereol.* 2013 Jan;93(1):4-12. doi: 10.2340/00015555-1506.

PSYCHOLOGISCHE INTERVENTIE (CASUS DERMATITIS ARTEFACTA, PATHOMIMIE)

- Dermatologische medische zorg
 - Afdekken gedurende meerdere dagen
 - Wondzorg door verpleegkundige
- Psychische zorg
 - Gesprek, opvolging
 - Niet confronteren
- Samenwerking
 - Doorverwijzing naar psycholoog CGG
 - Contact behouden met psycholoog (telefonisch, e-mail)
 - Contact met brandwondencentrum
- Discussie

CASUS

VROUW 1: 78 JAAR OUD

- Jeuk op lichaam, gelaat en hoofdhuid
- Jaren
- Erger 's avonds en 's nachts
- Echtgenoot heeft geen gelijkaardige klachten
- “Insecten”
- Veel artsen gecontacteerd
- Veel voorgaande therapieën

VROUW 1: 78 JAAR OUD

- Algemeen goed gezond
- Normaal onderzoek van huid en haar
- Normaal bloedbeeld
- Normale huidbiopsie
- “Matchbox sign”

VROUW 1: 78 JAAR OUD

- Kamt haren dagelijks met luizenkam
- Meerdere visites in luizenklinik
- Meermaals huis professioneel laten reinigen
- Nieuwe matras gekocht
- Huis verkocht

→ Psychodermatologie

VROUW 2: 66 JAAR OUD

- Jeuk over het hele lichaam
- Gestart met lokale jeuk van insectenbeet
- Sinds twee maanden
- Voorgaande behandelingen bij huisarts

- Echtgenoot 1 jaar geleden overleden
- Eet en drinkt weinig, elke dag dezelfde maaltijd
- Geeft aan dat ze depressief is

VROUW 2: 66 JAAR OUD

- Algemeen goed gezond
- Normaal onderzoek van huid en haar
- Normaal bloedbeeld

- Belt naar de afdeling dermatologie
 - Geeft aan dat ze zich niet goed voelt
 - “Insecten”
- Contact met huisarts (stiefzoon)
 - Psychologische decompensatie sinds enkele maanden

→ Psychodermatologie

PARASITOFOBIE

- Monosymptomatic hypochondriacal psychosis (DSM)
- Psychose (20%), depressie (50%) of combinatie van de twee
- Vrouwen van middelbare leeftijd, vaak sociaal geïsoleerd
- Jeuk, tintelingen, gevoel van beweging onder de huid
- “Matchbox sign”
- Ook mogelijk:
 - Morgellons disease (fibers)
 - Folie à deux

ONZE AANPAK

- Relatie opbouwen, voorzichtig/niet confronteren
- Uitleg over centrale sensitisatie en zenuwbanen
- Advies om afleiding te zoeken (hobby's, vrijwilligerswerk)
- Thermaal water op momenten van jeuk
- Risperidone
 - Om jeuk te verminderen
 - Om stress, veroorzaakt door de huidziekte, te verminderen
- Resultaat:
 - Vrouw 1: lost to follow-up
 - Vrouw 2: Risperidone, verbetering van symptomen (na 3 afspraken)

TWEEDE GENERATIE ANTIPSYCHOTICA: RISPERIDONE (RISPERDAL®)

- Ideale dosis: 1-3mg/dag
- Bijwerkingen: sedatie, slaperigheid, spierzwakte
- Dosisafhankelijke bijwerkingen: aanpassingsstoornissen, angst, ECG QT-interval verlenging
- Bijwerkingen van alle neuroleptica:
 - Risico op neuroleptisch syndroom
 - Gewichtstoename
- Alternatief: Aripiprazole (Abilify®; klein aantal case reports)

VERSCHILLEN TUSSEN DE TWEE CASUSSEN

- Sedert meerdere jaren
- Veel artsen geraadpleegd
- 78 jaar
- Uitlokkende oorzaak?
- Rol van echtgenoot?

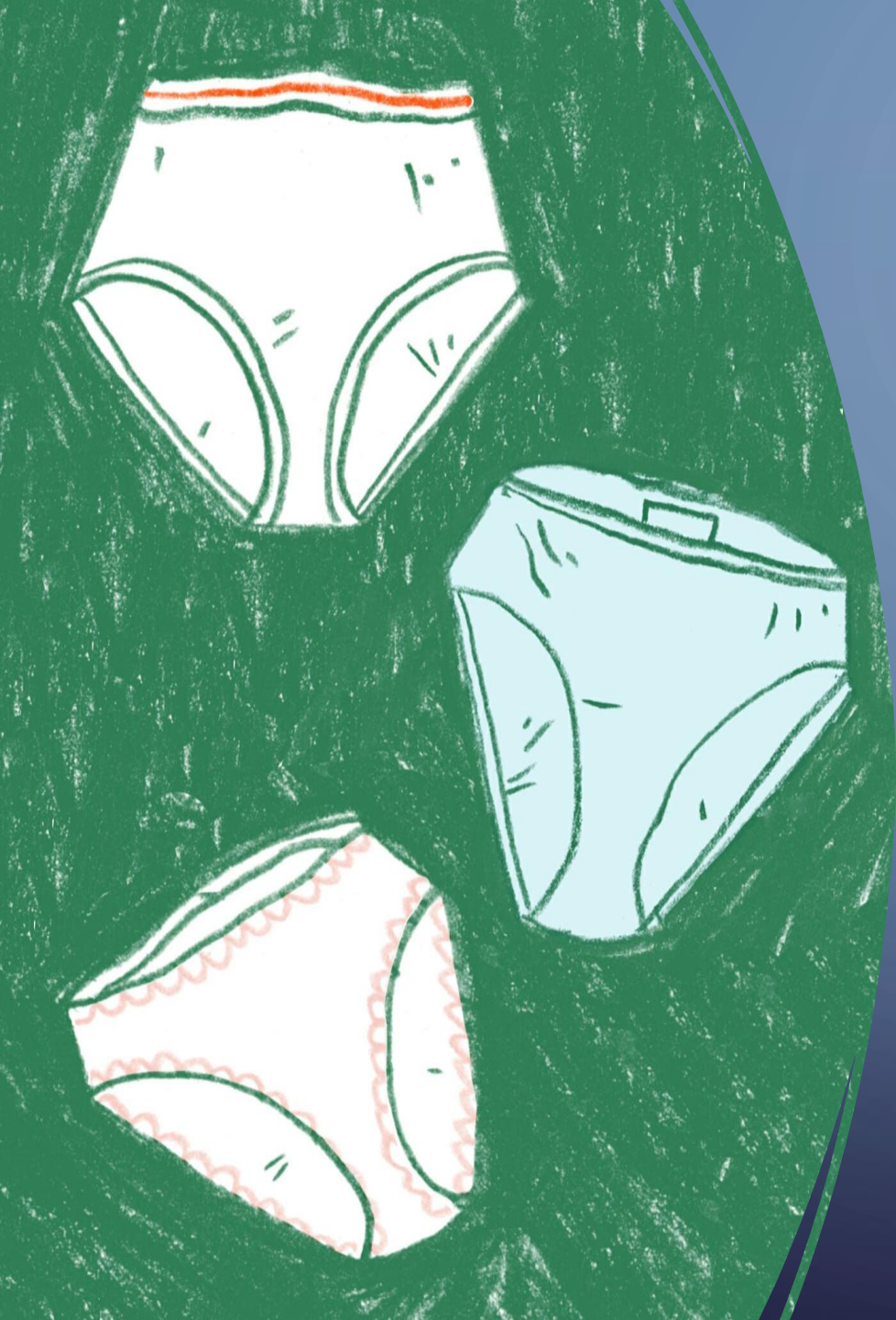
- Sedert twee maanden
- Gerichte doorverwijzing door huisarts
- 66 jaar
- Uitlokkend stresserend event
- Weduwe

CASUS

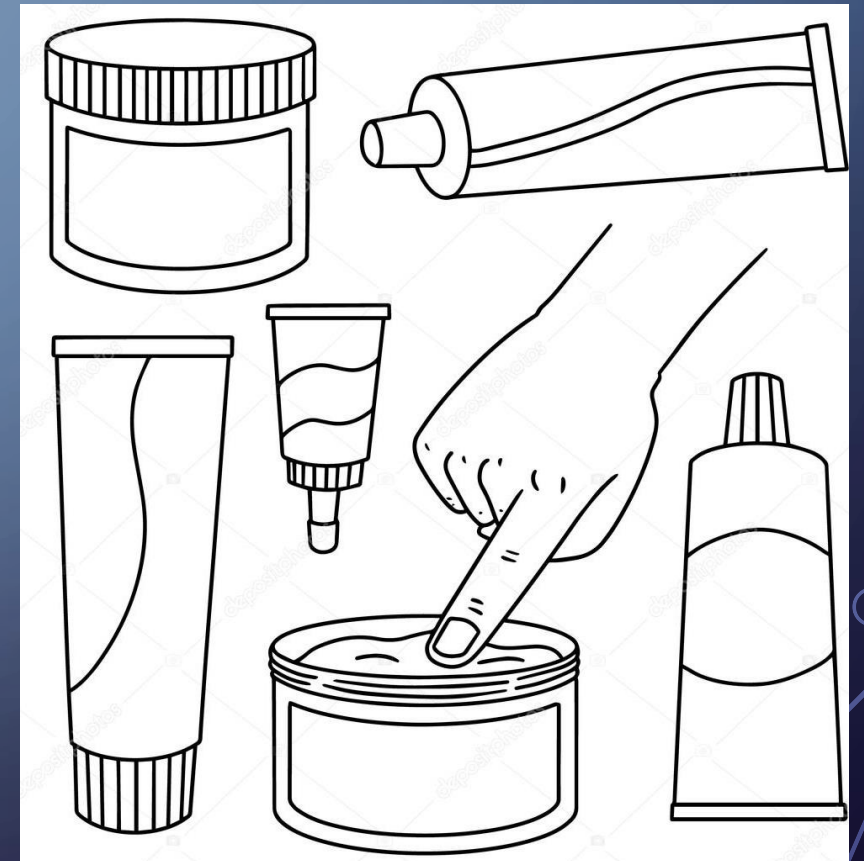
VROUW, 84 JAAR OUD

- Vulvaire jeuk sinds vele jaren
 - Opstoten, vnl 's avonds en 's nachts
 - Intensiteit 8/10 (visual analogue scale)
 - Krabben vermindert de jeuk, nadien pijnlijk
- Geen slaapverlies
- Geen urineverlies
- Draagt katoenen ondergoed
- Medische voorgeschiedenis: Parkinson, vertigo

VOORGAANDE BEHANDELINGEN

- Bij huisarts, gynaecoloog en dermatologen:
 - Hydraterende crèmes, barrière crèmes
 - Topische corticosteroiden
 - Topische antimycotica
 - Systemische antimycotica
 - Systemische antibiotica
 - Vaginaal oestrogeen
 - Systemische antihistaminica

BIJKOMENDE ONDERZOEKEN

- Vulvaire biopsie 10/2019: milde inflammatie en eczematisatie
- Vulvaire biopsie 11/2020: milde inflammatie en lichenificatie
- Bloedbeeld: normaal
- Allergietesten: normaal

→ Psychodermatologie

PSYCHOSOCIALE CONTEXT

- “Dokter, ik heb geen stress”
- Woont met partner sinds 20 jaar
 - Partner is in slechte gezondheid (verminderde mobiliteit, pijn, dreigt met suïcide)
 - Geen seksuele contacten sinds jaren
- Heeft twee kinderen
 - Geen contact met ene zoon
 - Sinds 15 jaar
 - Ruzie met schoondochter
 - Ziet kleinkinderen niet meer
 - Goed contact met andere zoon
 - Gaat veel op bezoek
 - Nodigt moeder uit voor activiteiten (concerten, etc.) die ze weigert
- Goede band met kinesitherapeut

BEHANDELING

- Crèmes
 - Zink oxide
 - Sterk corticosteroid 3x/dag
- Thermaal water ✓
 - Koelkast, op watje
- Katoenen handschoenen
- Valeriaan druppels (Sedistress®)

- Paroxetine ✗
 - Angst voor bijwerkingen (vertigo, sedatie)
 - “Dokter, ik ben niet depressief”
- Relaxatietechnieken met kinesitherapeut ✓
 - Verwijsbrief
 - Patiënte erg tevreden

Discussie

●●● LICHAAMELIJKE KLACHTEN

GEZONDHEID (W.H.O.)

“...een toestand van volledig fysiek, geestelijk en sociaal welbevinden en niet louter het ontbreken van ziekte of gebrek.” (1948)

Geherdefinieerd (2012) door Huber et. al. positieve gezondheid:

“...het vermogen zich aan te passen en regie te voeren, in het licht van fysieke, emotionele en sociale uitdagingen van het leven.”

SYMPTOOMPERCEPTIEMODEL

●●● INDIVIDUELE VERSCHILLEN IN INTERPRETATIE

Tot 1/3 van de studenten geneeskunde zijn bezorgd een aandoening te hebben die ze net bestudeerden (vermoedelijk omdat ze hun symptomen 'scannen' op potentiële match met de bestudeerde symptoomcluster).

Hier is dus *de ervaren* symptoom- 'oorzaak' van belang. Het toekennen van een oorzaak aan iets noemt men **attributie**.

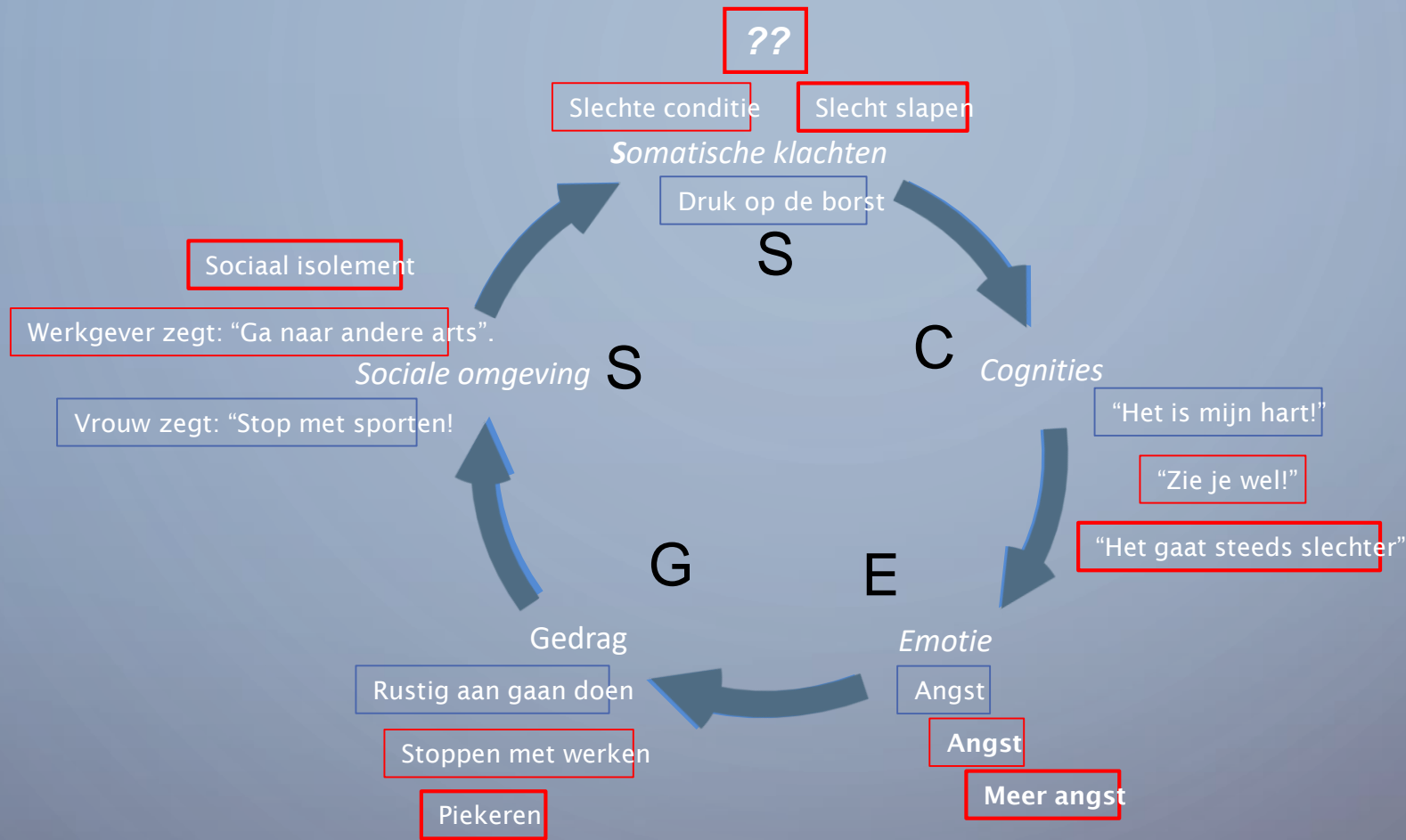
Grofweg kan attributie van symptomen aan somatische , psychologische of omgevingsfactoren.

LICHAMELIJKE KLACHTEN... KUNNEN NORMAAL ZIJN EN HOREN BIJ HET LEVEN

- Natuurlijk beloop
 - 50-75% afnemende klachten
 - 10-30% toenemende klachten
- 1/3 van de patiënten (polikliniek en huisarts heeft symptomen die niet door ziekte verklaard kunnen worden
- 40-60% van de nieuwe patiënten op neurologie, gynaecologie, reumatologie of intern

●● FUNCTIONAL DISORDER

The key feature is
the presence of abnormal function
in a system which can be demonstrated to be capable of normal function.

CASUS

ATOPISCHE DERMATITIS

Chronische huidziekte, opstoten

Atopisch profiel

- Eczeem sinds kinderleeftijd
- Huisstofmijt allergie
- Geen familiale voorgeschiedenis

Voorgaande behandelingen

- Baseline treatment (hydraterende crèmes, douche-olies, preventieve maatregelen)
- Topische steroïden
- Antihistaminica

31-JARIGE VROUW

- Secretaresse
- Partner, zoon 3 jaar (borstvoeding)
- Psychosociale factoren
 - Stresserende job, thuiswerk
 - Jong kind
 - Intense jeuk
 - Slechte slaapkwaliteit
 - Slechte gemoedstoestand
 - Komt altijd terug
 - “Alles geprobeerd”
 - Veel vragen

Meta-Analysis > J Am Acad Dermatol. 2019 Feb;80(2):402-410.

doi: 10.1016/j.jaad.2018.08.063. Epub 2018 Oct 23.

Association between atopic dermatitis, depression, and suicidal ideation: A systematic review and meta-analysis

Kevin R Patel¹, Supriya Immaneni¹, Vivek Singam¹, Supriya Rastogi¹, Jonathan I Silverberg²

Affiliations + expand

PMID: 30365995 DOI: 10.1016/j.jaad.2018.08.063

Review > J Dtsch Dermatol Ges. 2020 Feb;18(2):93-102. doi: 10.1111/ddg.14029.

Atopic dermatitis and psychosocial comorbidities

Paula Kage¹, Jan-Christoph Simon¹, Regina Treudler¹

Affiliations + expand

PMID: 32026645 DOI: 10.1111/ddg.14029

Meta-Analysis > J Am Acad Dermatol. 2018 Sep;79(3):448-456.e30.

doi: 10.1016/j.jaad.2018.03.017.

Association of atopic dermatitis with depression, anxiety, and suicidal ideation in children and adults: A systematic review and meta-analysis

Amalie Thorsti Møller Rønnestad¹, Anne-Sofie Halling-Overgaard¹, Carsten R Hamann¹, Lone Skov¹, Alexander Egeberg¹, Jacob P Thyssen²

Affiliations + expand

PMID: 30119868 DOI: 10.1016/j.jaad.2018.03.017

> Eur Psychiatry. 2021 Nov 25;64(1):e71. doi: 10.1192/j.eurpsy.2021.2249.

A systematic review on shared biological mechanisms of depression and anxiety in comorbidity with psoriasis, atopic dermatitis, and hidradenitis suppurativa

Michele Fabrazzo¹, Salvatore Cipolla¹, Simona Signoriello², Alessio Camerlengo¹, Giulia Calabrese³, Giulia Maria Giordano¹, Giuseppe Argenziano³, Silvana Galderisi¹

Affiliations + expand

PMID: 34819201 PMCID: PMC8668448 DOI: 10.1192/j.eurpsy.2021.2249

Free PMC article

> J Eur Acad Dermatol Venereol. 2014 Nov;28(11):1566-71. doi: 10.1111/jdv.12301.

Epub 2013 Oct 31.

Role of illness representations and coping in patients with atopic dermatitis: a cross-sectional study

C Schut¹, A Felsch, C Zick, K-D Hinsch, U Gieler, J Kupfer

Affiliations + expand

PMID: 24171905 DOI: 10.1111/jdv.12301

Review > Br J Dermatol. 2014 Jul;170 Suppl 1:38-43. doi: 10.1111/bjd.13084.

Psychodermatological aspects of atopic dermatitis

M S Senra¹, A Wollenberg

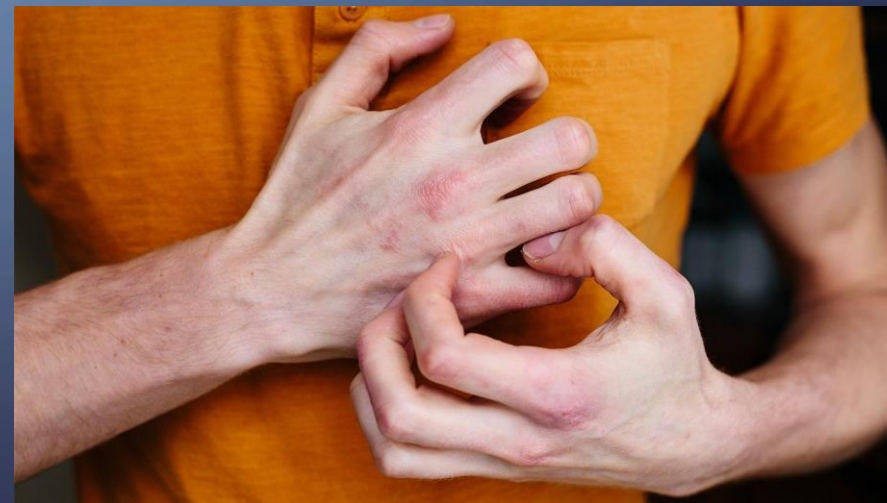
Affiliations + expand

PMID: 24930567 DOI: 10.1111/bjd.13084

PSYCHODERMATOLOGY IN AD

DISEASE BURDEN (FYSIEKE EN MENTALE GEZONDHEID)

- Chronische huidziekte, opstoten
- Jeuk
- Slaapverlies
- Zichtbare en stigmatiserende symptomen, stigma
- Zorgverleners hebben de neiging te onderschatten
- Meer angst, meer depressie, meer suïcidaliteit

OPVATTINGEN OVER BORSTVOEDING: IMPACT OP KEUZE VAN BEHANDELING

”Immunologische voordelen”

“Preventie voor eczeem”

Beperkt therapie

Weigert systeemtherapie

Discussie

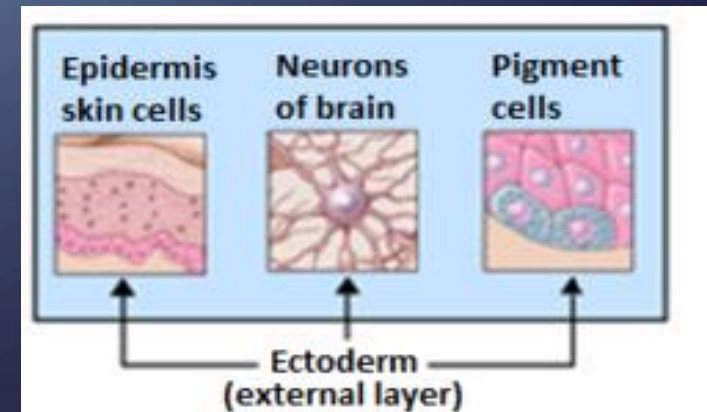
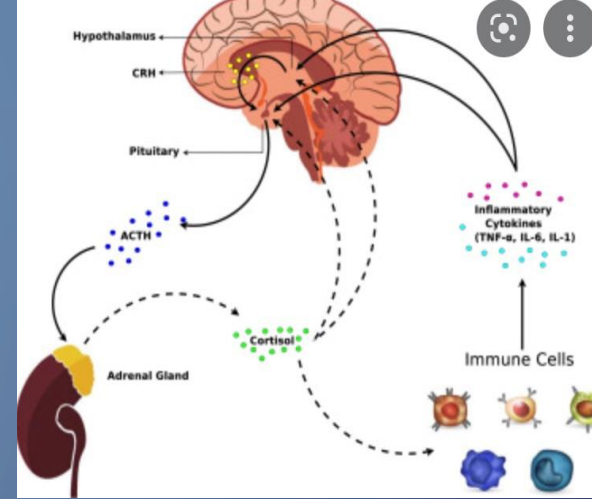
- Erken de impact van de huidziekte
- Erken en bespreek de opvattingen van de patiënt
- Bespreek de mogelijkheden van een effectieve behandeling
 - Op huidklachten
 - Op mentale gezondheid
- Maak een gepersonaliseerd therapie plan

TAKE HOME MESSAGES

- Dermatologie brede impact, huid is de spiegel van de ziel
- Moeilijke casussen
- Patiënten vinden moeilijk hun weg
- Staan open voor samenwerkingen

elise.vandersichel@uzbrussel.be

THANK YOU!

Dr. Ria Willemsen

Dermatology Department UZ Brussels